

Posudek školitele Karla Černého na bakalářskou práci Šárky Kumperové „**Příčiny vzniku a vzestupu Islámského státu: reflexe v literatuře**“

Cílem bakalářské práce je analyzovat způsob, jakým vybraný vzorek literatury vysvětluje vznik a vzestup Islámského státu (ISIS). Hlavním výstupem by proto měla být identifikace či odhalení hlavních příčin vzniku a vzestupu ISIS, jež v literatuře figurují. Dílčí výzkumné otázky vycházející z hlavní výzkumné otázky znějí: převládají v analyzované literatuře mono-kauzální či naopak multi-kauzální explanace? Na jaké faktory kladou autoři důraz, jaké jsou naopak upozaďovány? Liší se výrazně jednotliví autoři, nebo mezi nimi naopak panuje shoda? Jaká data či metody práce jednotliví autoři používají?

Výsledný vzorek pěti textů k analýze byl určen následovně, přičemž postupná selekce textů byla vedena mj. pragmatickou snahou, aby je byla studentka pro účely bakalářské práce schopna obsáhnout: jedná se o akademické či popularizačně-naučné monografie (autorské či kolektivní), jež se primárně věnují fenoménu ISIS a vyšly v českém jazyce od roku 2014 (vyhlášení chalífátu) do konce roku 2016. Bakalářská práce tak ve druhém sledu také aspiruje na kritické zmapování českého knižního trhu a způsobu, jakým je na českém knižním trhu ISIS prezentován.

Výsledkem analýzy, která spočívala v opakovaném pročitání analyzovaných textů, je odkrytí či identifikování sedmi dílčích faktorů, jimiž literatura vznik a vzestup ISIS více či méně explicitně vysvětluje: role osobnosti (Zarqáwí, Baghdádí); americká invaze do Iráku; slabost a zhroucení států a jejich institucí (zejména Sýrie a Iráku); probuzení či posílení sektářských identit (sunnité vs. šíité); média a propaganda ISIS; ideologie ISIS; role státních aktérů (regionálních i globálních velmocí).

Hlavní problém, který i přes četné konzultace občas prosvítá v textu, vidím v tom, že studentka směřuje či zaměřuje analýzu toho, jakým způsobem o příčinách vzniku a vzestupu ISIS referuje vybraná literatura (cíl práce – rozkrytí knižního diskurzu), s analýzou toho, jaké jsou reálné příčiny vzniku a vzestupu ISIS (toto není cíl práce).

Jazyk práce je kultivovaný, čtivý, text je celkově dobře a logicky strukturovaný. Drobným problémem může být relativně větší množství žurnalismů. Formální výtka: Seznam literatury bych spíše nazval seznam pramenů.

Práci celkově hodnotím jako zdařilou, nicméně si dovoluji několik dílčích kritických komentářů ve formě dotazů k obhajobě:

1. Naznačit, jakým způsobem a v jakém chronologickém pořadí se během čtení textů „vynořovaly“ jednotlivé hlavní okruhy důvodů, kterými autoři vysvětlují vznik a vzestup ISIS. Docházelo ke slučování většího množství původně dílčích a jemnějších kategorií v oněch sedm obecnějších kategorií? Nebo se naopak původně obecnější kategorie postupně zjemňovaly a rozpadaly na kategorie specifičtější? Došla studentka k identifikaci některých důvodů vzniku a vzestup ISIS, které původně nečekala, které ji překvapily?

2. Komparativní složka je přítomná a i dobře zdůrazněná a shrnutá v závěru. Konstatuje, že se autoři navzájem zásadně neliší ve smyslu různosti faktorů explanace fenoménu ISIS, spíše jen v důrazech, které jednotlivým faktorům přiřkládají. Jsou tedy jednotlivé texty komplementární, vzájemně se doplňující a vyvažující? Nebo jsou v nějakém ohledu vzájemně rozporné, protichůdné? A pokud ne, má vůbec smysl psát, překládat a vydávat stále další knihy o ISIS, pokud zas a znovu konstatují zhruba totéž?

Navrhuji hodnotit známkou **v ý b o r n ě**.

Karel Černý

V Praze 11. července 2017.